ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 8. septembra 2005 *

Vo veci C-129/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Belgicko) z 25. februára 2004 a doručený Súdnemu dvoru 9. marca 2004, ktorý súvisí s konaním:

Espace Trianon SA,

Société wallonne de location-financement SA (Sofibail)

proti

Office communautaire et régional de la formation professionnelle et de l'emploi (FOREM),

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia C. Gulmann (spravodajca), R. Schintgen, G. Arestis a J. Klučka,

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,

tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. decembra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Espace Trianon SA a Société wallonne de location-financement SA (Sofibail), v zastúpení: P. Coenraets a C. Lépinois, advokáti,

— Office communautaire et régional de la formation professionnelle a de l'emploi (FOREM), v zastúpení: M. Uyttendaele, M. Mareschal a D. Gerard, advokáti,

— rakúska vláda, v zastúpení: M. Fruhmann, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: K Wiedner a B. Stromsky, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 15. marca 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmavania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác (Ú. v. ES L 395, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 246), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb (Ú. v. ES L 209, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 322, ďalej len „smernica 89/665").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Espace Trianon SA (ďalej len „Espace Trianon") a Société wallonne de location-financement SA (ďalej len „Sofibail"), členmi združenia *ad hoc* „Espace Trianon-Sofibail" na jednej strane a Office communautaire et régional de la formation professionnelle et de l'emploi (ďalej len „FOREM") na druhej strane v súvislosti s postupom uzatvárania zmlúv na základe verejného obstarávania.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 1 ods. 1 smernice 89/665 stanovuje:

„Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že v oblasti postupov verejného obstarávania, na ktoré sa vzťahujú smernice 71/305/EHS, 77/62/ES a 92/50/EHS..., môžu byť rozhodnutia obstarávateľov účinne a predovšetkým tak rýchlo, ako je to možné, preskúmané v súlade s podmienkami stanovenými v nasledujúcich článkoch, najmä v článku 2 ods. 7, ak tieto rozhodnutia porušili právo spoločenstva v oblasti verejného obstarávania, alebo vnútroštátne právne predpisy prijaté na jeho vykonanie.

...

3. Členské štáty zabezpečia, aby aspoň každá osoba, ktorá má alebo mala záujem o uzavretie zmluvy na základe verejného obstarávania dodávky tovaru alebo prác, mohla uplatniť postupy preskúmavania na základe podrobných pravidiel, ktoré môžu členské štáty stanoviť, ktorá bola alebo je poškodená údajným porušením [každá osoba, ktorá má alebo mala záujem o uzavretie zmluvy na základe verejného obstarávania dodávky tovaru alebo prác, alebo ktorej vznikla škoda alebo hrozí vznik škody v dôsledku údajného porušenia práva mohla uplatniť postupy preskúmavania na základe podrobných pravidiel, ktoré môžu členské štáty stanoviť — *neoficiálny preklad*]. ...“

4 Článok 2 ods. 1 smernice 89/665 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby prijaté opatrenia týkajúce sa postupov preskúmavania uvedených v článku 1 zahŕňali právomoc:

...

b) zrušiť alebo zabezpečiť zrušenie rozhodnutí prijatých protiprávne, vrátane odstránenia diskriminačných technických, hospodárskych alebo finančných kritérií uvedených vo výzvach na predkladanie ponúk, zmluvných dokumentoch alebo v ktorýchkoľvek iných dokumentoch týkajúcich sa postupu verejného obstarávania;

...“

5 Článok 21 smernice Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác (Ú. v. ES L 199, s. 54; Mim. vyd. 06/002, s. 163) stanovuje:

„Ponuky môžu predkladať skupiny zhotoviteľov. Od týchto skupín nemožno vyžadovať, aby vytvorili zvláštnu právnu formu na predloženie ponuky; avšak splnenie tejto požiadavky sa môže vyžadovať od vybranej skupiny, s ktorou bola uzavretá zmluva.“

Vnútroštátna právna úprava

6 Podľa článku 14 ods. 1 konsolidovaných zákonov z 12. januára 1973 o Conseil d'État (*Moniteur belge* z 21. marca 1973, s. 3461) má Conseil d'État právomoc na prejednávanie návrhov na zrušenie rozhodnutí o uzavretí zmluvy na základe verejného obstarávania.

7 Článok 19 prvý odsek tých istých konsolidovaných zákonov, ktorý okrem iného upravuje spôsobilosť konať v súvislosti s návrhmi na zrušenie, stanovuje:

„... návrhy na zrušenie... môže na správny odbor podať každý účastník, ktorý preukáže ujmu alebo právny záujem, a odboru sa predkladajú písomne vo formách a lehotách, ktoré stanovuje kráľ."

8 Pokiaľ ide o rozhodnutie podať návrh na súd, článok 522 ods. 2 zákonníka o obchodných spoločnostiach v súvislosti s akciovými spoločnosťami stanovuje:

„Správna rada koná v mene spoločnosti voči tretím osobám a na súde ako navrhovateľ alebo odporca. Stanovy však môžu zveriť právomoc konať v mene spoločnosti jednému alebo viacerým správcom a to samostatne, alebo spoločne. Táto doložka je účinná voči tretím osobám. ..."

9 Uvedený zákonník upravuje postavenie spoločností *ad hoc*, ktoré sa pôvodne nazývali „združenia *ad hoc*". Článok 47 tohto zákonníka definuje spoločnosť *ad hoc* ako „spoločnosť bez právnej subjektivity a bez obchodného mena, ktorej cieľom je vykonať jednu alebo viac stanovených obchodných činností".

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Dňa 30. septembra 1997 dal FOREM ako obstarávateľ uverejniť v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, ktorého predmetom boli „návrh, realizácia a financovanie nehnuteľnosti s rozlohou približne 6 500 m^2" pre potreby jeho oblastného riaditeľstva v Liège.

11 Dňa 20. februára 1998 bola došlo k otvoreniu ponúk. Predložených bolo päť ponúk, pričom jednu z nich podalo združenie *ad hoc* Espace Trianon-Sofibail.

12 Dňa 22. decembra 1998 správcovský výbor FOREM uzatvoril zmluvu s iným združením *ad hoc*, CIDP-BPC. Dňa 8. januára 1999 ten istý správcovský výbor potvrdil svoje rozhodnutie z 22. decembra 1998. Dňa 25. januára 1999 bolo rozhodnutie o uzatvorení zmluvy doručené Espace Trianon a Sofibail.

13 Dňa 19. februára 1999 prvá z uvedených spoločností a 8. marca 1999 druhá z uvedených spoločností podali návrhy, ktorými sa domáhajú zrušenia rozhodnutí správcovského výboru FOREM z 22. decembra 1998 a z 8. januára 1999.

14 Conseil d'État vo svojom rozhodnutí o položení prejudiciálnych otázok poukazuje na to, že rozhodnutia Espace Trianon podať návrh na súd boli prijaté dvoma z jej správcov a nie správnou radou tak, ako to určujú stanovy. Preto nespĺňajú formálne náležitosti. Na druhej strane rozhodnutia Sofibail podať návrh na súd sú nespochybniteľné.

15 Keďže uvedené spoločnosti predložili svoju ponuku v mene združenia *ad hoc* Espace Trianon-Sofibail a rozhodnutia Espace Trianon podať návrh na súd nespĺňajú formálne náležitosti, Conseil d'État sa rozhodol prerušiť konanie a s cieľom určiť, či sú návrhy spoločnosti Sofibail prípustné vzhľadom na to, že táto spoločnosť zostala jediná, ktorá popiera rozhodnutia správcovského výboru FOREM z 22. decembra 1998 a z 8. januára 1999, položil tieto prejudiciálne otázky:

„1. Odporuje článok 1 smernice 89/665... takému ustanoveniu vnútroštátnych právnych predpisov, akým je článok 19 ods. 1 zákonov o Conseil d'État, konsolidovaných 12. januára 1973, vykladanému v tom zmysle, že členom združenia *ad hoc*, ktoré nemá právnu subjektivitu a ktoré sa ako také zúčastnilo postupu verejného obstarávania a nebola s ním uzavretá zmluva, ukladá pri podaní návrhu proti rozhodnutiu o uzavretí uvedenej zmluvy povinnosť, aby konali všetci spoločne, a to buď ako spoločníci, alebo vo vlastnom mene?

2. Bola by odpoveď na túto otázku odlišná, ak by členovia združenia *ad hoc* konali všetci spoločne, no úkon jedného z jeho členov by bol neprípustný?

3. Je článok 1 smernice 89/665... prekážkou takého ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, akým je článok 19 ods. 1 zákonov o Conseil d'État, konsolidovaných 12. januára 1973, vykladanému v tom zmysle, že členovi takéhoto združenia *ad hoc* zakazuje podať samostatný návrh proti rozhodnutiu o uzavretí zmluvy buď ako spoločníkovi, alebo vo vlastnom mene?"

O prejudiciálnych otázkach

16 Cieľom prvej a tretej otázky, ktoré je vhodné skúmať spoločne, je zistiť, či článok 1 smernice 89/665 odporuje vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého v prípade, že združenie *ad hoc* bez právnej subjektivity sa ako také zúčastnilo na postupe verejného obstarávania a nebola s ním uzavretá zmluva, môžu členovia tohto združenia podať návrh proti rozhodnutiu o uzavretí zmluvy len všetci spoločne. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či by bola odpoveď na druhú a tretiu otázku odlišná, ak členovia združenia *ad hoc* konali spoločne, no úkon jedného z nich je vyhlásený za neprípustný.

17 Je vhodné pripomenúť, že v súlade s článkom 1 ods. 1 smernice 89/665 musia byť rozhodnutia obstarávateľov preskúmateľné účinnými prostriedkami a že v súlade s odsekom 3 uvedeného článku musí mať prístup k preskúmaniu aspoň každá osoba, ktorá má alebo mala záujem o uzavretie zmluvy na základe verejného obstarávania.

18 Espace Trianon, Sofibail a Komisia Európskych spoločenstiev tvrdia, že za okolností ako vo veci samej vnútroštátna procesná norma, ktorá vyžaduje, aby členovia združenia *ad hoc* konali na súde spoločne, a teda na podanie návrhu proti rozhodnutiu o uzavretí zmluvy na základe verejného obstarávania dosiahli jednomyseľný súhlas, nerešpektuje požiadavku prístupnosti preskúmania uvedeného v článku 1 ods. 3 smernice 89/665. Podľa nich musí účinná súdna ochrana umožniť, aby mali členovia takéhoto združenia právo na podanie samostatného návrhu.

19 V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že uvedený článok 1 ods. 3 sa tým, že odkazuje na každú osobu, ktorá má alebo mala záujem o uzavretie predmetnej zmluvy na základe verejného obstarávania, vzťahuje za okolností ako vo veci samej na osobu, ktorá predložením svojej ponuky na predmetnú zmluvu preukázala svoj záujem uzavrieť túto zmluvu.

20 Za týchto okolností však ponuku podalo združenie *ad hoc* a nie jeho členovia samostatne. Pokiaľ by títo členovia dosiahli uzavretie zmluvy, museli by ju podpísať všetci a všetci by museli aj vykonať práce.

21 V protiklade s inými situáciami, o ktorých Súdny dvor rozhodoval (pozri najmä rozsudky z 12. februára 2004, Grossmann Air Service, C-230/02, Zb. s. I-1829, bod 28, a z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau, C-26/03, Zb. s. I-1, bod 41), vo veci samej nič nebránilo tomu, aby členovia združenia *ad hoc* podali všetci spoločne ako spoločníci alebo vo vlastnom mene návrh na zrušenie rozhodnutí z 22. decembra 1998 a 8. januára 1999.

22 Preto vnútroštátna procesná norma, ktorá vyžaduje, aby návrh na zrušenie rozhodnutia obstarávateľa uzavrieť zmluvu na základe verejného obstarávania podali všetci členovia združenia *ad hoc*, ktoré podalo ponuku, neobmedzuje prístup k takémuto preskúmaniu spôsobom, ktorý by bol v rozpore s článkom 1 ods. 3 smernice 89/665.

23 Platí to o to viac, že ako vyplýva zo spisu, v belgickom práve môžu členovia takéhoto združenia kedykoľvek pred podaním návrhu rozhodnúť otázku spôsobilosti združenia podať návrh na súd prostredníctvom vnútorného súhlasu bez akejkoľvek inej formálnej náležitosti.

24 Ďalej nemožno súhlasiť s tvrdením Komisie, podľa ktorého je norma, aká je sporná vo veci samej a z ktorej vyplýva požiadavka, aby skupiny podnikateľov, ktoré chcú predložiť ponuku, prijali určenú právnu formu, v rozpore s článkom 21 smernice 93/37. Vnútroštátna norma sporná vo veci samej sa totiž obmedzuje na požiadavku, aby podnikateľské združenie *ad hoc* na to, aby podalo návrh na súd, zabezpečilo, aby sa v jeho mene konalo v súlade s ustanoveniami upravujúcimi právnu formu, ktorú prijali samotní jeho členovia na to, aby mohli predložiť ponuku.

25 Okrem iného treba uviesť, že procesná norma, ktorej sa táto vec týka, sa uplatňuje rovnako na všetky návrhy, ktoré podajú členovia združení *ad hoc* v súvislosti s úkonmi, ktoré tieto združenia vykonajú v rámci svojej činnosti bez toho, aby bolo potrebné vedieť, či sa návrhy zakladajú na porušení práva Spoločenstva alebo vnútroštátneho práva, a bez ohľadu na to, či sa týkajú verejného obstarávania prác alebo iných úkonov.

26 Vzhľadom na predchádzajúce nemožno ani usúdiť, že taká norma, aká je sporná vo veci samej, je spôsobilá narušiť splnenie požiadavky účinného preskúmania uvedenej v článku 1 ods. 1 smernice 89/665. Táto zásada nevyžaduje, aby bol návrh vyhlásený za prípustný, pokiaľ sa nedodržali ustanovenia o konaní v mene osoby na súde vyplývajúce z právnej formy prijatej pre túto osobu.

27 Nakoniec, pokiaľ ide o druhú otázku, nič nenaznačuje, že by sa malo odlišne hľadieť na prípad, keď návrh od začiatku podali len určití členovia združenia *ad hoc*, a na prípad, keď návrh najprv podali všetci členovia takéhoto združenia, no návrh jedného z nich bol neskôr vyhlásený za neprípustný.

28 V oboch prípadoch sú návrhy neprípustné na základe vnútroštátnych noriem, ktoré len od navrhovateľov vyžadujú, aby dodržali podmienky týkajúce sa konania v ich mene na súde v súlade s právnou formu, ktorú si členovia sami zvolili. Takéto požiadavky majú všeobecnú platnosť a neobmedzujú spôsobom, ktorý by bol v rozpore so smernicou 89/665, účinnosť návrhov a prístup uchádzačov k nim. Navyše dôvodom neprípustnosti úkonu jedného z členov združenia *ad hoc* môžu byť okolnosti preukazujúce, že nebola platne vytvorená vôľa daného člena podať návrh na súd.

29 Vzhľadom na predchádzajúce je potrebné na položené otázky odpovedať, že:

— článok 1 smernice 89/665 sa má vykladať v tom zmysle, že neodporuje tomu, aby podľa vnútroštátneho práva mohli členovia združenia *ad hoc* bez právnej subjektivity, ktoré sa ako také zúčastnilo na postupe verejného obstarávania a s ktorým na základe tohto verejného obstarávania nebola uzavretá zmluva, podať návrh proti rozhodnutiu o uzavretí tejto zmluvy len všetci spoločne a nie jeden z jeho členov samostatne,

— to isté platí, ak všetci členovia takéhoto združenia *ad hoc* konajú spoločne, no úkon jedného z nich je vyhlásený za neprípustný.

O trovách

30 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 1 smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmavania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb, sa má vykladať v tom zmysle, že neodporuje tomu, aby podľa vnútroštátneho práva mohli členovia združenia *ad hoc* bez právnej subjektivity, ktoré sa ako také zúčastnilo na postupe verejného obstarávania a s ktorým na základe tohto verejného obstarávania nebola uzavretá zmluva, podať návrh proti rozhodnutiu o uzavretí tejto zmluvy len všetci spoločne a nie jeden z jeho členov samostatne.

To isté platí, ak všetci členovia takéhoto združenia *ad hoc* konajú spoločne, no úkon jedného z nich je vyhlásený za neprípustný.

Podpisy